

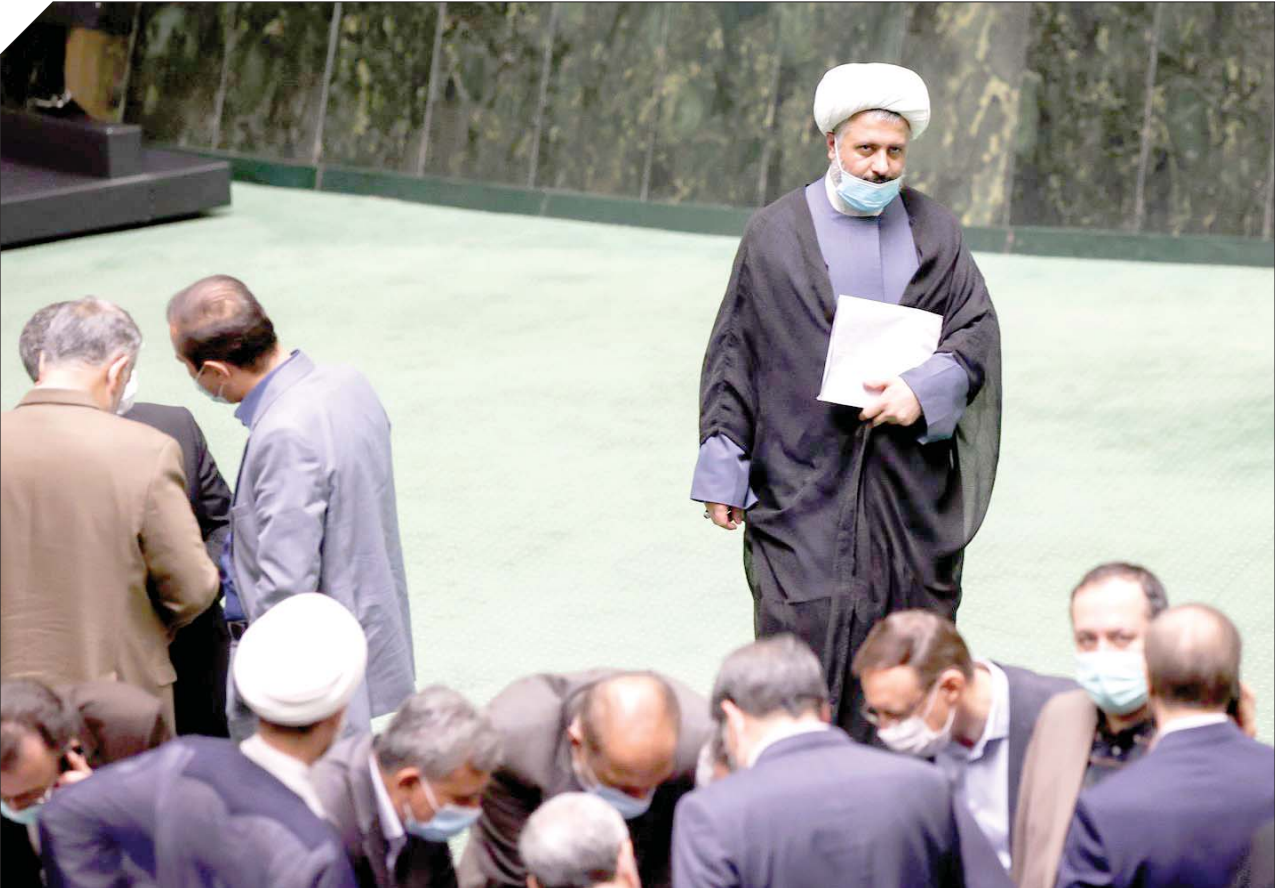
سفری معنادار با دستور کاری متفاوت!

مهدی بازگان؛ با وجود آنکه بسیاری از کارشناسان و رسانه‌های داخلی و منطقه‌ای برای سفر چهارشنبه گذشته فؤاد حسین، وزیر امور خارجه عراق، به ایران دستور کارهای متعددی را مطرح کردند، از تلاش برای ادامه گفت‌وگوهای تهران و ریاض تا رازینی درخصوص ارتقای روابط اقتصادی، تحولات سوریه، یمن، افغانستان و حتی اوکراین یا توافق درخصوص آزادسازی مطالبات مالی ایران و…، به نظر می‌رسد این سفر بیش از هر چیزی با هدف تثبین مواضع طرف همسایه غربی ایران بعد از حمله موشکی به اربیل صورت گرفته باشد. این مهم، چه از جهت ماهیت هیئت همراه وزیر امور خارجه عراق یا حضور کسانی همچون قاسم الاعرجی، مشاور عالی امنیت ملی این کشور و احمد ابورغیف، سرپرست دستگاه اطلاعات وزارت کشور عراق که بیشتر صبغه امنیتی داشتند تا محوریت گفت‌وگوهای فؤاد حسین و سیدابراهیم رئیسی که بر حمله موشکی و حضور اسرائیل در اقلیم کردستان تاکید داشت، کاملا هویدا بود.

این گزاره زمانی بیشتر خودنمایی می‌کند که این واقعیت را در نظر داشته باشیم

که فؤاد حسین پیش از آنکه وزیر امور خارجه دولت کاظمی و نماینده رسمی سیاست خارجی عراق باشد، باید وی را وزیر امور خارجه حزب دموکرات کردستان عراق و شخص مسعود بارزانی تلقی کرد. از این منظر فؤاد حسین در این سفر بیشتر نماینده دیدگاه‌های اربیل بود تا بغداد. اگرچه شاهد مخالفت‌ها، انتقادها و واکنش‌های گسترده شخصیت‌ها و احزاب عراقی در این رابطه هم بودیم. از این رهیافت، فؤاد حسین به دلیل آنکه با حمایت‌های جدی مسعود بارزانی و با وجود تمامی اختلاف‌نظرها با مصطفی الکاظمی به عنوان وزیر امور خارجه عراق وارد کابینه شد، بدون شک با مأموریت رئیس حزب دموکرات کردستان عراق (پارتی) هم راهی تهران شد تا بیان‌کننده مواضع اربیل باشد.

با توجه به اقتضائات موجود در مناسبات اقلیم کردستان عراق با همسایگانش، به‌ویژه حرکت در مسیر ترکیه باید احتمال تداوم اختلافات اربیل – تهران را در کوتاه‌مدت جدی دانست؛ چراکه با وجود حکم دادگاه فدرال عراق مبنی بر عدم استخراج، صادرات و فروش نفت توسط اقلیم کردستان عراق، کماکان مناسبات و

طرح شفافیت آرای نمایندگان مجلس شامل مرور زمان شده است؛ این بار بعد از رمضان

شفافیت کدر

حاجی دلیگانی: طرح مجلس شفافیت در سه قوه و مجمع تشخیص مصلحت را در بر می‌گیرد

جوکار: طرح شفافیت در همه سطوح کشور به جز نهادهای امنیتی است

معصومه معظمی: اگرچه «طرح شفافیت» نخستین بار توسط محمدجواد فتعی، نماینده اصلاح‌طلب تهران در مجلس دهم مطرح شد و بیش از صد نماینده خواستار شفافیت در آرا شدند، اما دیری نپایید که با سیاسی‌کردن طرح از سوی رقبای اصولگرایشان و تهدید به استفاده ابزاری از رای آنها برای رذلاحتیثان، نظر برخی تغییر کرد. یعنی زمانی که در ۱۴ شهریور ۹۷ طرح شفافیت برای نخستین بار به رای مجلس گذاشته شد، برخی از آنها با وجود تأکید بر شفافیت در رسانه‌ها، در صحن به آن رای ندادند. همین مسئله سروصدای زیادی در جامعه به پا کرد و اصولگرایان مجلس دهم که اکثریت را نداشتند نیز با تدوین طرحی مشابه سعی کردند این طرح را به نام خودشان به ثبت برسانند. بعد از رای‌نیاوردن شفافیت آرا در صحن علنی، قرار شد طرح‌های موازی این دو جریان سیاسی در هم ادغام شود و به رای دوباره گذاشته شود، اما پس از فراز و فرودهای فراوان این امر محقق نشد و مهر عدم شفافیت بر بیشانی مجلس دهمی‌ها خورد.

و تصویب در صحن علنی مجلس تقدیم می‌شود.

تکرار عدم شفافیت در مجلس یازدهم

از آنجایی که شفافیت آرا به عنوان یکی از مهم‌ترین وعده‌های انتخاباتی نمایندگان مجلس یازدهم مطرح بود، مردم خواستار به نتیجه رسیدن هر چه سریع‌تر این موضوع هستند تا بدانند وکلای آنها در خاتمه‌ای که قرار بود خانه ملت باشد چه تصمیم‌هایی می‌گیرند. از این رو، طرح شفافیت، از اولین طرح‌هایی بود که با شروع مجلس یازدهم به صحن آمد. اما بعد از مدت‌ها بررسی در مرکز پژوهش‌ها و کمیسیون آیین‌نامه داخلی بالاخره ۱۵ بهمن ۹۹ به صحن علنی آمد، ولی بر خلاف وعده‌های داده‌شده رای نیاورد. اتفاقی که توجه افکار عمومی را به حامیان ظاهری شفافیت در مجلس یازدهم جلب کرد. اما چون این اتفاق برای نمایندگان خصوصا شهرستانی‌ها تبعات زیادی به همراه دارد، طبق ماده ۱۱۳۰ آیین‌نامه داخلی مجلس، ۵۰ نماینده تصمیم گرفتند با امضای نامه‌ای

از هیئت رئیسه درخواست بررسی مجدد طرح شفافیت آرای نمایندگان را داشته باشند. پس از آن طرح به کمیسیون آیین‌نامه داخلی به عنوان کمیسیون تخصصی رفت تا مشکلات آن برطرف شود و دوباره در دستور کار صحن قرار بگیرد. کمیسیون تدوین هم به‌دلیل ناقص‌بودن طرح، کارگروهی برای ارزیابی آن تشکیل داد و در نهایت گزارش کمیته مربوط در کمیسیون بررسی، تصویب و به جلسه علنی ارجاع داده شد. البته سمیه محمودی، سخنگوی کمیسیون آیین‌نامه در این باره گفته است که این طرح، چون مربوط به تغییر آیین‌نامه داخلی مجلس است نیاز به دوسوم آرای نمایندگان دارد و به همین دلیل با اختلاف دو الی پنج رای این طرح به تصویب نرسیده بود. محمودی توضیح داد: «طرح دوباره برای رفع اشکالات به کمیسیون آیین‌نامه داخلی ارجاع داده شد که پس از بررسی مجدد به هیئت رئیسه تقدیم و در دستور کار هفتمگی، نه دستور کار روزانه قرار گرفت.» به گفته سخنگوی کمیسیون آیین‌نامه داخلی، اگر طرح شفافیت که در نوبت رسیدگی صحن قرار دارد، این بار هم نتواند رای لازم را به دست آورد، به‌طور کلی از دستور کار مجلس خارج می‌شود.

شفافیت آرادو لبه تیغه عوام‌گرای و کارآمدی است

اگرچه شفافیت در همه جا لازم و ضروری است، اما برخی از جمله رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس هشدار می‌دهند مراقب باشید که «شفافیت به ابزاری برای فشار به نمایندگان تبدیل نشود». رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس در اظهارنظری، گفته که شفافیت در صورت آماده‌نبودن زیرساخت‌های آن، به ابزاری برای فشار به نمایندگان برای اتخاذ تصمیم‌های غیرکارشناسی تبدیل خواهد شد، اما حسین محمدصالحی، نماینده

تجارت انرژی اربیل با آنکارا به قوت خود برقرار است. ضمن اینکه ترکیه به دنبال اجرائی‌کردن پروژه‌های با هدف انتقال گاز اقلیم کردستان عراق از مسیر اسرائیل به اروپا در بحبوحه جنگ اوکراین است. در چنین شرایطی، تداوم و حتی تشدید اختلاف‌ها بین ایران و اقلیم کردستان عراق امری اجتناب‌ناپذیر جلوه می‌کند.

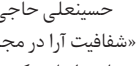
به موازات آنچه گفته شد، بدون شک تلاش برای تحقق پروژه‌های احتمالی آنکارا با هدف انتقال گاز طبیعی اقلیم کردستان عراق به اروپا از طریق ترکیه و اسرائیل، در جهت کاهش وابستگی به انرژی روسیه ممکن است تبعات مخربی هم برای مناسبات رو به افول و شکننده تهران – آنکارا داشته باشد. مؤید این گزاره تحلیلی به اقدام رجب طیب اردوغان در لغو سفرش به ایران، آن هم بعد از حضور اسحاق هرتزوک، رئیس‌جمهور اسرائیل در ترکیه بازمی‌گردد. مضافا طبق اخبار واصله قرار است رئیس‌جمهوری ترکیه اواخر ماه رمضان سفری به عربستان سعودی داشته باشد تا نماز عید فطر را با محمد بن‌سلیمان اقامه کند؛ اقدامی که به دنبال سفر اردوغان به امارات در ماه فوریه انجام خواهد شد. بی‌شک این سفر احتمالی تلاشی

موافق طرح شفافیت نظر متفاوتی از نگاه‌داری دارد. او در گفت‌وگویی بیان کرد: «به اتفاق تعدادی از نمایندگان نامه کتبی به رئیس مجلس و هیئت رئیسه دادیم مبنی بر اینکه قبل از تصویب طرح شفافیت آرای نمایندگان، حاضر هستیم همه موارد از جمله میزان حقوق دریافتی، مزایا و رای منتخبان ملت به شکل شفاف بیان شود».

محمد صالحی درباره مزایای طرح شفافیت نمایندگان، تصریح کرد: «اگر شفافیت آرای نمایندگان نباشد برخی نمایندگان ممکن است طبق آن چیزی که در ذهنشان است تصمیم‌گیری نکنند و بعد در رسانه‌ها نظر خود را به شکل دیگر بیان کنند. با اجرای طرح شفافیت، مردم متوجه می‌شوند که نماینده مورد نظر درباره هر طرحی چه رایی می‌دهد و با نیت واقعی منتخبان خود آشنا می‌شوند و در نتیجه نمایندگان با دقت نظر بیشتری و بسا در نظر گرفتن مصالح کشور رای می‌دهند و طرح‌ها یا برنامه‌ها را با دقت بالاتری مطالعه می‌کنند».

طرح شفافیت اولیه تصویب نمی‌شود!

بالاخره بعد از گذشت مدت زمان قابل توجهی از عدم اعلام وصول طرح شفافیت، هفته گذشته این طرح در دستور کار صحن قرار گرفت، اما همچنان تا پایان هفته از آن خبری نشد؛ تا اینکه عضو هیئت رئیسه مجلس به خبرنگار «شرق» گفت که تکلیف طرح شفافیت تا پایان ماه رمضان روشن می‌شود.

حسینعلی حاجی دلیگانی با اشاره به ضرورت شفافیت آرا در مجلس به «شرق» گفت: «شفافیت آرا در مجلس ضرورت دارد و حتما مردم باید بدانند موکلان آنها چه نقشی در مجلس ایفا می‌کنند. به همکارانم گفته‌ام اسست ابتدای امر انتشار رای آنها سخت باشد، اما در آینده وقتی آرای همه نمایندگان منتشر شود، حساسیت‌ها کاهش می‌یابد.

بنابراین نباید نگران باشند چراکه شفافیت امر لازمی است».

عضو هیئت رئیسه مجلس توضیح داد: «علاوه بر طرح شفافیت آرای نمایندگان، طرح شفافیت دیگری روز سه‌شنبه با امضای بیش از ۲۰۰ نماینده تقدیم هیئت رئیسه شده است که شفافیت سه قوه و مجمع تشخیص مصلحت و همه ارکان اجرائی را دربر می‌گیرد». نماینده مردم شاهین‌شهر در مجلس یازدهم ادامه داد: «دو نظریه درباره بررسی طرح شفافیت آرا در مجلس وجود دارد؛ اول اینکه همان طرح کمیسیون آیین‌نامه داخلی در دستور کار صحن قرار گیرد که نیاز به دوسوم آرای نمایندگان دارد یا طرح شفافیت جدید برای همه قوا بررسی شود».

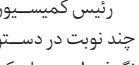
این عضو هیئت رئیسه مجلس تأکید کرد: «از آنجایی که طرح شفافیت کمیسیون آیین‌نامه نیاز به دوسوم آرای نمایندگان برای تصویب دارد، قطعاً رای لازم را در صحن به دست نمی‌آورد و تصویب نمی‌شود. اما چون طرح جدید شفافیت همه قوا و ارکان اجرائی قرار است به نحوی تهیه و تدوین شود که نیاز به دوسوم رای نداشته باشد، امید رای‌آوری آن بیشتر از قبلی است».

این نماینده چند دوره مجلس در پایان گفت: «برابر آنچه آقای قالیباف رئیس مجلس پشت تریبون گفت تا پایان ماه رمضان طرح شفافیت تعیین تکلیف می‌شود. یعنی در این مقطع در مجلس رای اولیه آن گرفته می‌شود یا این طرح اولیه یا طرح جدید به رای گذاشته می‌شود».

بنابراین از آنجایی که سنگ بزرگ علامت نزدن است، به نظر می‌رسد مجلس‌یازدهمی‌ها قصد دارند با وسع‌کردن ابعاد شفافیت و انداختن توپ در زمین سایر قوا و ارکان اجرائی و تشخیص مصلحت نظام و… طرح شفافیت مجلس را نیز منتفی کنند، چراکه معتقدند طرح قبلی دوسوم رای را ندارد پس تصویب نمی‌شود. به عبارتی یا شفافیت در همه ارکان اجرائی، قوا و نهادهای، با هیچ‌کجا!

شفافیت در همه سطوح کشور ضروری است

محمدصالح جوکار، رئیس کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در مجلس نیز که از موافقان طرح شفافیت آرا در مجلس است، در گفت‌وگو با «روزنامه شرق» گفت: «طرح شفافیت در نوبت صحن علنی است و وقتی کلیات آن به رای گذاشته شود، تکلیفش برای همیشه روشن می‌شود».

رئیس کمیسیون شورا‌های مجلس با رد ادعای برخی مبنی بر اینکه طرح شفافیت چند نوبت در دستور کار مجلس قرار گرفته اما با اعلام وصول نشده یا در دستور کار قرار نگرفته است بیان کرد: «این حرف را قبول ندارم چراکه تنها یک بار این طرح در دستور کار قرار گرفت که رای نیاورد. طبق آیین‌نامه داخلی هم وقتی یک طرح رای نیاورد تا شش ماه امکان طرح دوباره را ندارد و حالا بعد از شش ماه نوبت رسیدگی دوباره آن در صحن علنی شده است».

جوکار برخلاف حاجی دلیگانی معتقد است: «طرح شفافیت آرا قطعا در صحن علنی مجلس تصویب می‌شود».

نماینده مردم یزد در مجلس یازدهم با اشاره به شعار انتخاباتی شفافیت، از سوی مجلس یازدهمی‌ها و لازمه تصویب این طرح در مجلس گفت: «مردم توقع دارند ما به شعارهای انتخاباتی خود درباره شفافیت عمل کنیم. قطعا این حق مردم است که بدانند نمایندگانشان به چه مواردی رای می‌دهند و چه عملکردی دارند».

رئیس کمیسیون امور داخلی و شورا‌های مجلس اضافه کرد: «توقع شفافیت نه تنها برای مجلس، بلکه در همه سطوح کشور به جز بحث‌های امنیتی آن هم نه برای مردم، بلکه به دلیل حساسیت مهم و جلوگیری از بهره‌برداری دشمنان، باید برای مردم شفاف بیان شود. همچنین در همه سطوح تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی، مردم باید در جریان امور قرار گیرند تا مانع از بروز رانت شود».

اگرچه برخی نمایندگان از جمله اصغر سلیمی، نماینده مردم سمیرم در مجلس معتقدند «در بسیاری از مباحث امنیتی شفافیت آرای نمایندگان به صلاح نیست» اما جوکار با رد این شبهه‌افکنی‌ها تأکید دارد: «این حرف درست نیست. آنچه مربوط به منافع ملی و عامه مردم است؛ حتی در حوزه سیاست خارجی همه پروتکل‌ها و معاهدات باید برای مردم شفاف‌سازی شود و این یک ضرورت است».

سرنوشت طرح برپایام شفافیت

با وجود همه فرازونشیب‌ها بالاخره طرح مهم «شفافیت آرا»، به صحن علنی آمده است تا نمایندگان مدعی شفافیت صداقت خود را در قبال این ادعا نشان دهند. در واقع این نقطه که مجلس یازدهمی‌ها ایستاده‌اند، همان مرز میان صداقت است و نتیجه این رای‌گیری می‌تواند به مجلس یازدهم اعتبار ببخشد یا مهر بی‌صداتی بر پیشانی‌شان بکوبد و در واقع این‌ص تصمیم آزمونی برای اهالی بهارستان در روزهای پیش‌رو است.

دیپلماتیک برای بازسازی روابط آنکارا – ریاض بعد از قتل جمال خاشقجی خواهد بود که می‌تواند سیاست خارجی ترکیه در قبال ایران را تحت‌الشعاع قرار دهد؛ همچنان که اقلیم کردستان عراق در سایه کارگردانی ترکیه به بازیگری ناسازگار با منافع ایران بدل شده است.

اینها علاوه بر آن است که دستور کار دیگر این سفر فؤاد حسین به تهران را می‌توان ناظر بر تلاش سیاسی برای رسیدن به راه‌حلی با هدف خروج عراق از بن‌بست جاری دانست؛ چراکه عامل اصلی توقف و انسداد سیاسی در این کشور برای تشکیل دولت و کابینه جدید به تقابل صدری‌ها و چارچوب هماهنگی بازمی‌گردد. از این منظر، فؤاد حسین به دلیل وابستگی سیاسی به حزب دموکرات کردستان عراق که ذیل ائتلاف «نجات میهن» تعریف می‌شود، عملا در تقابل با چارچوب هماهنگی که مورد حمایت تهران است، قرار دارد. بنابراین این حضور می‌تواند رازینی وزیر امور خارجه عراق در جهت گرفتن چراغ سبیز تهران برای رسیدن به راه‌حل میانه باشد تا بستر و فضای لازم برای تشکیل دولت و کابینه جدید عراق فراهم شود.

یادداشت

شما سیدمحمود دعایی را نمی‌شناسید

علی حفسکو؛ موج اظهارنظرها و پیش‌داوری‌ها و کامنت‌های اینترنتی درباره یک حرکت کوچک شخصیتی شناخته‌شده و انقلابی سابقون، نشان از تحریک‌پذیری غیرطبیعی و ناهنجار جامعه سیاسی کشور دارد. سیدمحمود دعایی نیازی به معرفی ندارد. از آغازین سال‌های دهه ۴۰ پا در عرصه فعالیت سیاسی گذاشت و بلافاصله به مراد خویش، روح‌الله خمینی پیوست و تا آخر عمر بنیان‌گذار انقلاب، به او و آرمان‌های او وفادار ماند. آن موقع که سیدمحمود دعایی در کشاکش فعالیت‌های پرخطر سیاسی و مبارزاتی بود، بسیاری از کسانی که اینک به او ایراد می‌گیرند، به‌ه دنیا نیایده بودند. درباره رفتار اخلاقی او اینک دیگر نیازی به شرح و بسط نیست. اوبار مظلومان و کس بی‌کسان است، همیشه به بزرگان فرهنگ و ادب و هنر و حکمت و دانش احترام می‌کند و دست بزرگان اهل نظر و خادمان مردم را می‌بوسد. دست عطا احمدی (پدر خیران مدرسه‌ساز کرمان) را می‌بوسد، بر گوشه روسری بانو قدس (بنیان‌گذار خیریه عظیم حمایت از کودکان سرطانی- محک) بوس می‌زند و دست هنرمندان بزرگ، مراجع تقلید و علمای دین و ادبا و عرفای کم‌نظیر را؛ بزرگانی مانند شفیع‌ی‌کدکنی یا مرحوم شجریان و استاد پورجوادی و… را به احترام و ادب می‌بوسد. همان‌طورکه در مؤسسه تحت مدیریت خویش، دست کارگران جوان را بارها بوسیده است. این کنش در مرام سیدمحمود، نه یک کنش سیاسی بلکه یک منش اخلاقی است. بوسیدن دست بزرگان از یک سو نشانه احترام و قدرشناسی نسبت به آنها و از دیگر سو نشانه تواضع و فروتنی کم‌نظیر اوست. حتم دارم دعایی در لحظه مواجهه با رئیسی ذره‌ای به حوزه سیاست فکر نمی‌کرده و صرفاً عملی عاطفی و احساسی انجام داده است. آنان که از حرکت سیدمحمود دعایی هزار تفسیر بی‌ربط کردند اولاً منش سیدمحمود را نمی‌شناسند و ثانیاً این نکته مبرهن را عمدا یا سهوا از یاد برده‌اند که حتی اگر دعایی، دست رئیسی را بوسیده بود، این نشانه توسل به مقام و قدرت و تملق از او نیست. مؤسسه اطلاعات (همان جایی که دعایی ۴۰ سال است مدیر آنجاست و یک ریاال هم حقوق نگرفته، همان‌طور که ۲۴ سال نماینده مجلس بود و یک ریاال نگررفت) هیچ ارتباطی با دولت ندارد و سیدمحمود دعایی نیز نیازی به رئیسی ندارد. شان و جایگاه سیدمحمود دعایی به‌عنوان یک روحانی اهل فضل و فرهنگ، فراتر از این‌هاست و این کنش‌های سید محبوب اندیشمندان، هنرمندان، جوانان و همه دین‌باوران آزاداندیش، صرفاً به معنای ادب و فروتنی و تسامح اوست، نه توسل به قدرت. این حرف‌های بی‌اعتبار از یک سو حقا به سید آزاده است که با وجود همه سوابق درخشانش اکنون مثل یک آدم پایین‌تر از معمولی جامعه زندگی می‌کند، منشی و دربان و حاجب و محافظ ندارد و که‌گداه سوار اتوبوس شرکت واحد می‌شود و از میدان تره‌بار شهرداری محل سکونتش، خود خرید می‌کند. سیدی که درون سیاست افتاده؛ اما به دام سیاست نیفتاده است. در دل مردم زندگی می‌کند و در دل مردم جای دارد. فاعتبروا یا اولی الالبابار.

ادامه از صفحه اول

از رعایت حقوق انسانی تا دستورهای یک‌شبه

اگر هم واقعا به مرحله‌ای از مدیریت رسیده‌ایم که با دستور یک معاون وزیر، قیمت‌ها یک‌شبه پایین می‌آیند، لطفاً به دیگر بخش‌های دولت هم ابلاغ بفرمایید تا یک‌شبه مشکلات و مسائل را حل کنند. مثلا وزیر محترم اقتصاد دستور دهند تورم به صفر برسد. وزیر ارتباطات به اینترنت دستور دهند با سرعت بیشتر کار کند. وزیر کار دستور دهند اشتغال همه بی‌کاران فراهم شود. وزیر بهداشت دستور دهند در یک شب داروهای کمیاب و نیاب در بازار فراز آموند و در شب بعد دستور به ارزانی داروها بدهند. وزیر امور خارجه و دبیر شورای عالی امنیت ملی هم به توافق برجام دستور دهند امضا شده و به جریان بیفتد. خطیب نماز جمعه شهر امید در پایان با اشاره به در پیش بودن شب‌های قدر گفت: این شب‌ها فرصت خوبی برای خودسازی و استغفار است، به شرط آنکه بعد از توبه و اقرار به اشتباه و گناه، به دنبال جبران و اصلاح باشیم. آن زمان می‌توانیم به بخشش و بخشش رحمت الهی امید ببندیم. محتاج دعای خیر و بخشایش قلبی شما مردم هستیم تا خدا هم گوشه‌چشمی به ما کند.

از خداوند بزرگ توفیق‌مان در خدمتگزاری به این مردم سیبور و عدالت و همچنین خدمتگزاری واقعی به آزادی، حقیقت و عدالت را خواستارم. خودم و شما را به مدارا، رحم و مروت و انصاف و یکدیگر توصیه می‌کنم.